

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

28

YASAMA YILI

2

SIRA SAYISI: 104

İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1629) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“<https://www.tbmm.gov.tr/yasama/komisyon-raporlari>”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ve Listesi.....	4
• Kanun Teklifleri Yenileme Tezkeresi.....	11
• 2/1629 Esas Numaralı Teklifin	
- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	12
- Genel Gerekçesi	12
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	13
• Dışışleri Komisyonu Raporu.....	14
• Muhalefet Şerhi.....	17
• Teklif Metni.....	18
• Dışışleri Komisyonunun Kabul Ettiğı Metin	18
• Anlaşma Metni.....	19

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-180451

2 Ekim 2023

Konu: Milletlerarası andlaşmaların
onaylanmasının uygun bulunması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılmayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Ek: Liste

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/5027	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile El Salvador Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
2	2/5038	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
3	2/1781	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Svaziland Krallığı Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması
4	2/2783	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ruanda Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
5	2/2278	Türkiye Cumhuriyeti ve Sudan Cumhuriyeti Arasında Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması
6	2/2935	Matrah Aşındırma ve Kâr Kaydırmanın Engellenmesine Yönelik Vergi Anlaşmaları ile İlgili Önlemlerin Uygulanmasına İlişkin Çok Taraflı Sözleşme
7	2/1897	Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 25. Maddesinin Tadihine İlişkin Olarak Uluslararası Ticaret Finansmanı İslami Kurumunun 12. Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA12/6-438 Sayılı Karar

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
8	2/1912	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmanın 26 ncı ve 31 inci Maddelerinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 17 nci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 18/5/2017 Tarihli ve GA17/7/438 Sayılı Karar
9	2/4162	Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumu Kurucu Anlaşmasının 47'nci Maddesinin Tadiline İlişkin Olarak Özel Sektörün Geliştirilmesi İslami Kurumunun 21'inci Genel Kurul Toplantısında Kabul Edilen 4/9/2021 Tarihli ve GA21/4/442 Sayılı Karar
10	2/2370	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Filistin Devleti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Anlaşmada Değişiklik Yapılmasına Dair Notalar
11	2/3910	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tunus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
12	2/4291	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma
13	2/3378	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sierra Leone Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşması
14	2/1532	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Sudan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayi İşbirliği Anlaşması
15	2/1548	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Macaristan Hükümeti Arasında Savunma Sanayinde Gizlilik Dereceli Bilgilerin Karşılıklı Korunmasına İlişkin Anlaşma
16	2/2984	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kolluk Personelinin Güvenlik Alanında Eğitim ve Öğretimine İlişkin İşbirliği Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
17	2/1194	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması ve Notalar
18	2/2024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Benin Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
19	2/4188	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamerun Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşması
20	2/3141	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kamboçya Krallığı Kralliyet Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
21	2/5025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
22	2/5026	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Güvenlik İşbirliği Anlaşması
23	2/3537	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İşbirliği Çerçeve Anlaşması
24	2/2021	Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı ile Moldova Cumhuriyeti Savunma Bakanlığı Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Tamamlayıcı Anlaşması
25	2/4323	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Angola Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma ve Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
26	2/4416	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Togo Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
27	2/4417	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gambiya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Eğitim İş Birliği Anlaşması ve Notalar
28	2/4418	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ekvator Ginesi Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma İş Birliği Anlaşması
29	2/4706	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kongo Demokratik Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
30	2/4911	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Askerî İşbirliği Çerçeve Anlaşması
31	2/5024	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Alanında İşbirliğine İlişkin Anlaşma
32	2/4292	Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı ve Kuveyt Devleti Milli Muhafız Komutanlığı Personelinin Eğitim ve Öğretimi Alanında Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşbirliği Protokolü ve Notalar
33	2/3706	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İşbirliği Anlaşması
34	2/4650	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Mali ve Teknik İş Birliğine İlişkin Çerçeve Anlaşması
35	2/1459	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Mali Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Enerji Alanında İşbirliğine İlişkin Mutabakat Zaptı

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
36	2/1545	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Somali Federal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu, İşleyişi ve Faaliyetleri Hakkında Anlaşma
37	2/3445	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taahhümleri Anlaşması
38	2/4529	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlü Nakli Anlaşması
39	2/1593	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
40	2/1794	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Cezai Konularda Adli Yardımlaşma Anlaşması
41	2/1949	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Tayland Krallığı Hükümeti Arasında Hükümlülerin Nakli Anlaşması
42		Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) Teşkilatı Arasında Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA) Uluslararası Sekretaryası İçin Ev Sahibi Ülke Anlaşması Tadil Protokolü
43	2/4814	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Malta Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
44	2/1776	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Panama Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
45	2/3536	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Küba Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
46	2/3543	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
47	2/4891	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Senegal Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşması
48	2/2847	İslam Konferansı Örgütünün İmtiyaz ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme
49	2/2664	İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Medya Forumu Tüzüğü ile Notalar
50	2/3004	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kosova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İzinsiz İkamet Eden Kişilerin Geri Kabulüne İlişkin Anlaşma ve Notalar
51	2/2023	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İşgücü Anlaşması
52	2/2058	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Anlaşma
53	2/2025	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/5027, 2/5038, 2/1781, 2/2783, 2/2278, 2/2935, 2/1897, 2/1912, 2/4162, 2/2370, 2/3910, 2/4291, 2/3378, 2/1532, 2/1548, 2/2984, 2/1194, 2/2024, 2/4188, 2/3141, 2/5025, 2/5026, 2/3537, 2/2021, 2/4323, 2/4416, 2/4417, 2/4418, 2/4706, 2/4911, 2/5024, 2/4292, 2/3706, 2/4650, 2/1459, 2/1545, 2/3445, 2/4529, 2/1593, 2/1794, 2/1949, 2/4814, 2/1776, 2/3536, 2/3543, 2/4891, 2/2847, 2/2664, 2/3004, 2/2023, 2/2058 ve 2/2025 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan Kurtulmuş
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1629)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Milli Savunma Komisyonu

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi’nde yayımlanan 798866 evrak numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa Şentop
Tekirdağ

GENEL GEREKÇE

6 Mayıs 2013 tarihinde Lizbon’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşması” ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askerî ve savunma alanlarında iş birliği sağlanması ve bu alanlardaki iş birliğinin ayrıntılarının müteakiben akdedilecek anlaşmalar, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer düzenlemeler ile belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu Anlaşma ile savunma politikası ve askerî doktrin; silahlı kuvvetler ve savunma kurum ve kuruluşları; savunma ve askerî hukuk sistemi; terörle mücadele; barışı koruma ve insani yardım harekâtı; personel idare ve yönetimi; askerî eğitim, öğretim ve tatbikatlar; kartografi, hidrografi ve askerî coğrafya; askerî tıp ve sağlık hizmetleri; askerî tarih, askerî arşivler, yayınlar ve müzeler; askerî bilimsel ve teknolojik araştırmalar; lojistik ve lojistik sistemleri; savunma sanayi; askerî tesislerdeki çevresel konular ve kirlilik denetimi; askerî istihbarat konularında iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: Z-90666677-599-12066

22 Mart 2021

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Mayıs 2013 tarihinde Lizbon’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nı Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

06/02/2024

Esas No: 2/1629

Karar No: 86

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/1629 esas numaralı, “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanması Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, Komisyonumuzun 31/01/2024 tarihinde yaptığı 7’nci toplantısında görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

1. Giriş

27’nci yasama döneminde görüşülememesi nedeniyle kadük kalan 2/3537 esas numaralı “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi”, 03/10/2023 tarihinde İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş imzasıyla yenilenmiştir. Teklif, 2/1629 esas numarası ile 04/10/2023 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Milli Savunma Komisyonuna havale edilmiştir. Teklif, Komisyonumuzun 28’inci yasama dönemi 31/01/2024 tarihli 7’nci toplantısında Dışişleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

2. Teklifin İçeriği

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile, iki ülke arasında; askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, askerî ve savunma alanlarında iş birliğinin sağlanması ve iş birliğine ilişkin ayrıntıların izleyen dönemde imzalanacak anlaşma, protokol ve benzeri düzenlemeler ile belirlenmesini amaçlayan Anlaşma’nın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

3. Komisyon Görüşmeleri

Komisyonumuzda Teklif’in tümü üzerinde yapılan görüşmelerde¹;

Dışişleri Bakan Yardımcısı Yasin Ekrem Serim tarafından;

Portekiz ile ikili ilişkilerimizin önemli olduğu ve olumlu yönde geliştiği ifade edilmiştir.

4. Genel Kurulda Temsil

İçtüzüğün 45’inci maddesi uyarınca, Teklif’in Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Gaziantep Milletvekili Ali Şahin, Konya Milletvekili Ziya Altunyaldız, Elâzığ Milletvekili Mahmut Rıdvan Nazırlı ile İstanbul Milletvekili Sena Nur Çelik Kanat, Teklif ile ilgili özel sözcü olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Fuat Oktay</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Derya Bakkak</i>
Ankara	Balıkesir	Gaziantep
Üye	Üye	Üye
<i>Bilal Bilici</i>	<i>Kürşad Zorlu</i>	<i>Cemalettin Kani Torun</i>
Adana	Ankara	Bursa
Üye	Üye	Üye
<i>Berdan Öztürk</i>	<i>Talih Özcan</i>	<i>Mahmut Rıdvan Nazırlı</i>
Diyarbakır	Düzce	Elâzığ
(Muhalefet şerhimiz vardır)		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Ali Şahin</i>
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)

¹ Komisyonun toplantı tutanaklarına aşağıdaki bağlantı adresinden ulaşılabilir:
https://www5.tbmm.gov.tr/develop/owa/komisyon_tutanaklari.goruntule?pTutanakId=3223

Üye <i>Derya Ayaydın</i> İstanbul	Üye <i>Seda Gören Bölük</i> İstanbul	Üye <i>Sena Nur Çelik Kanat</i> İstanbul (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Yunus Emre</i> İstanbul	Üye <i>Tuğba Işık Ercan</i> İstanbul	Üye <i>Oğuz Kaan Salıcı</i> İstanbul
	Üye <i>İsmail Özdemir</i> Kayseri	Üye <i>Ziya Altunyalız</i> Konya (Bu raporun özel sözcüsü)

MUHALEFET ŞERHİ

2/1629 esas numaralı; İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş’un Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi ‘ne Şerhimiz:

Günümüz dünyasında kapitalizm, yaşadığı yapısal krizleri aşmak için ulus-devletler arasındaki çelişkilerden yararlanarak savaş ve şiddeti kamusalıştırmaktadır. Barış dönemlerinde dahi ulus devletler kaynaklarının önemli bir bölümünü savaş hazırlıklarına ve silaha yatırmaktadır. Özellikle içerisinde yer aldığımız Ortadoğu ve Kafkaslarda savaşlar ve işgaller zor yoluyla mülksüzleştirmelerin, insanların topraklarından edilmesinin, doğal kaynaklara el konulmasının aracına dönüşmüştür. Bölgede devam eden Rusya-Ukrayna savaşı, İsrail’in Gazze’yi işgali ve Türkiye’nin Kuzey ve Doğu Suriye’ye yönelik savaş politikalarındaki tercihleri milyonlarca sivilin yaşadıkları toprakları terk etmelerine, zorunlu göçe maruz kalmalarına neden olmaktadır.

Bölgede ve dünyada yaşanan savaşlara diyalog, müzakere ve barış odaklı yaklaşımlar yerine sürekli şiddet politikalarına yönelmek içinden çıkılmaz kısır bir döngüyü oluşturmaktadır. Savaş politikalarının neden olduğu ekonominin maliyeti ise Türkiye’de yoksul halklara ve emekçilere ödetilmektedir. Uzun bir süredir devam eden toplumsal ayrışma ve kutuplaşma, politik çatışmalarla ivme kazandıkça Türkiye’nin siyasi ve ekonomik yapısı da aynı oranda çökmektedir. Türkiye’nin 2024 yılı savunma ve güvenlik bütçesi ise 1 trilyon 133,5 milyar TL (40 milyar 450 milyon dolar) olarak belirlenmiştir. Ancak zamanla bunun çok üzerinde ek bütçenin talep edileceğini geçmiş deneyimlerimizden ve iktidarın karnesinden biliyoruz. Demokratik ve barışçıl yollarla ülke güvenliğini sağlamak yerine sürekli savaş ve güvenlik harcaması Türkiye’de yaşayan yurttaşların yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Dünya’da yaşanan krizlerin askeri yöntemlerle, savaş ve işgal politikalarıyla ve silah sanayisine yapılacak yatırımlarla çözülemeyeceğini aksine çatışma ve gerilim riskini arttıracığını çok net ifade ediyoruz. Bu kapsamda Portekiz ile yapılacak bu askeri anlaşmaya **şerh düşünüyoruz.**

Berdan Öztürk
Diyarbakır

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
NUMAN KURTULMUŞ’UN TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
PORTEKİZ CUMHURİYETİ ARASINDA
ASKERÎ ALANDA İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 6 Mayıs 2013 tarihinde Lizbon’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Portekiz Cumhuriyeti Arasında Askerî Alanda İş Birliği Çerçeve Anlaşması”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DİŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

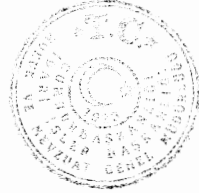
**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE
PORTEKİZ CUMHURİYETİ ARASINDA
ASKERÎ ALANDA İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Teklifin 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ
İLE
PORTEKİZ CUMHURİYETİ
ARASINDA
ASKERİ ALANDA İŞ BİRLİĞİ
ÇERÇEVE ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE PORTEKİZ CUMHURİYETİ ARASINDA ASKERİ ALANDA İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Portekiz Cumhuriyeti (bundan böyle münferit olarak "Taraflar", müşterek olarak "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

- Kuzey Atlantik Antlaşması Teşkilatı'nın güvenlik ve istikrarın temel taşı olduğunu dikkate alarak,

- Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin amaç ve ilkelerine bağlılıklarını bir kez daha teyit ederek,

- Taraflar arasında her iki tarafın egemenliği, eşitlik ilkeleri ve karşılıklı saygı temelinde çeşitli savunma alanlarındaki işbirliğinin her iki ülkenin ortak çıkarlarına ve ekonomik verimliliğe katkıda bulunacağını vurgulayarak,

- Ulusal yasalar, Uluslararası Kurallar ve Anlaşmalar temelinde iki ülke arasında mevcut dostluk ilişkilerinin daha da geliştirilmesine olan ihtiyacı vurgulayarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE-I AMAÇ

Bu Anlaşmanın amacı MADDE-IV'te belirtilen alanlarda yetkili makamların ilgili sorumlulukları dahilinde Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliğini sağlamaktır.

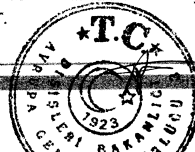
MADDE-II KAPSAM

Bu Anlaşma, MADDE-IV'te belirtilen alanlarda ve bu Anlaşma temelinde yapılacak tamamlayıcı nitelikte ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve diğer teknik düzenlemelerle belirlenecek olan diğer alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe mübadelesini kapsamaktadır.

MADDE-III TANIMLAR

Bu Anlaşmada kullanılan terimler, aşağıdaki anlamları taşımaktadır:

1. **Gönderen Devlet;** Bu Anlaşmanın amaçları için Kabul Eden Devlet'e personel, malzeme ve teçhizat gönderen Devleti ifade eder.
2. **Kabul Eden Devlet;** Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Devletin personeli, malzeme ve teçhizatı bulunan Devleti ifade eder.
3. **Misafir Personel;** Tarafların diğer Tarafın topraklarında bulunan askerî/sivil personeli ifade eder.
4. **Bakmakla Yükümlü Olunan Aile Bireyi;** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu kişileri ifade eder.
5. **Kıdemli Personel;** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmek üzere, Gönderen Devlet'in mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişidir.

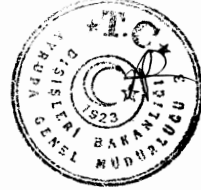
6. **İş Birliği:** Tarafların ulusal mevzuatınca belirlenmiş hususlar uyarınca, bu anlaşma çerçevesinde mütakabiliyet ilkesine dayalı faaliyetleri ifade eder.

MADDE-IV

İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanlardan oluşacaktır:

1. Savunma politikası ve askerî doktrin;
2. Silahlı Kuvvetler ve savunma kurum ve kuruluşları;
3. Savunma ve Askerî hukuk sistemi;
4. Terörle mücadele;
5. Barışı koruma ve insani yardım hareketi;
6. Personel idare ve yönetimi;
7. Askerî eğitim ve öğretim ve tatbikatlar;
8. Kartografi, hidrografi ve askerî coğrafya;
9. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri;
10. Askerî tarih, askerî arşivler, yayınlar ve müzeler;
11. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırmalar;
12. Lojistik ve lojistik sistemleri;
13. Savunma sanayi;
14. Askerî tesislerdeki çevresel konular ve kirlilik denetimi;
15. Askerî istihbarat;
16. Sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler;

MADDE-V

UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. Tarafların kararına uygun olarak, iş birliği aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir;
 - a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;
 - b. Askerî ve savunma faaliyetlerinin çeşitli alanlarında Taraflara ait uzmanlar arasında tecrübe değişimi;
 - c. Benzer askerî ve savunma kurumları arasındaki temaslara;
 - d. Müşterek müzakereler, istişareler ve toplantılar düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım;
 - e. Müşterek hareketlerin planlanması ve icrası ve ulusal topraklardaki tatbikat ve/veya eğitimlere (atış eğitimi dahil) katılmaları için askerî gözlemcilerin davet edilmesi;
 - f. Eğitici bilgi ve malzemelerin mübadelesi;

g. Hibe veya karşılıklı lojistik destek ve envanterden mühimmat sağlanması ve bedeli karşılığında hizmet;

h. Liman ziyaretleri;

2. Detayları, Taraflarca karşılıklı olarak belirlenecek uygulama sürecinde, bu Anlaşmaya uygun olarak tamamlayıcı ve uygulama anlaşmaları, mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedilebilir.

MADDE-VI

YETKİLİ MAKAMLAR

Bu Anlaşmanın uygulanmasında yetkili makamlar:

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına : Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı

Portekiz Cumhuriyeti adına : Portekiz Cumhuriyeti Millî Savunma Bakanlığı'dır.

MADDE-VII

GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ GÜVENLİĞİ

1. Gizlilik dereceli bilgilerin değişimi, Türkiye Cumhuriyeti ve Portekiz Cumhuriyeti Arasında Gizlilik Dereceli Bilginin Karşılıklı Korunması Anlaşması ile düzenlenecektir.

2. Bahse konu Anlaşma tamamlanana kadar aşağıdaki kurallar uygulanacaktır.

a. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgi ve belgeler, fıkır ve maddi mülkiyet hakları ve malzemeler, Taraflar arasında imzalanan diğer anlaşma ve düzenlemeler uyarınca amacına uygun olarak saklanacak, işleme alınacak, üretilecek, mübadele edilecek, aktarılacak veya kullanılacaktır.

b. Taraflardan birinin diğerinden temin ettiği bilgi ve malzemeler, diğer Tarafın çıkarı aleyhinde kullanılamaz.

c. Gizlilik dereceli bilgi ve malzemeler; ancak bu bilgileri sağlayan Tarafın önceden vereceği yazılı onayıyla, Üçüncü Tarafıara ifşa edilebilir.

d. Tarafların mübadele edilen gizlilik dereceli bilginin ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesine ilişkin sorumlulukları, Anlaşmanın geçerliliğinin sona ermesinden sonra da devam edecektir.

MADDE-VIII

HUKUKİ KONULAR

1. Misafir Personel ve bakmakla yükümlü olunan aile bireyleri, Kabul Eden Devletin topraklarında bulunduğu sürece giriş, ikamet ve çıkış da dâhil olmak üzere, Kabul Eden Devletin yürürlükte bulunan yasa ve yönetmeliklerine tabi olacak, ayrıca, yargı yetkisi Kabul Eden Devlette olacaktır.

2. Kabul Eden Devlet, Misafir Personel ya da bakmakla yükümlü olunan aile bireylerinden herhangi birinin tutuklanması durumunda Gönderen Devleti derhal bilgilendirecektir.

3. Misafir Personel ya da bakmakla yükümlü olunan aile bireylerinden herhangi birinin Kabul Eden Devlet Tarafınca adli bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması halinde, bu kişi Kabul Eden Devlet vatandaşlarına sağlanandan az olmamak koşulu ile

genel kabul görmüş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahip olacaktır.

4. Kabul Eden Devletin kanunlarına aykırı davranışları durumunda Misafir Personelin faaliyetlerine son verilecektir.
5. Gönderen Devlet, Kabul Eden Devletin topraklarında Misafir Personel üzerinde disiplin yargı yetkisini kullanabilecektir.
6. Gönderen Devletin Kıdemli Personeli, kendi kuvvetinin askerî teamülleri ve disiplin yasaları uyarınca personeli üzerinde disiplin tedbirleri uygulama yetkisine sahiptir.

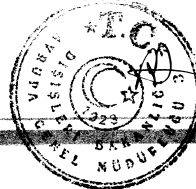
MADDE-IX TALEPLER

1. Her bir Taraf, ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanmadığı sürece diğer Tarafa karşı zarar veya ziyan için tazminat hakkından feragat edecektir. Taraflar karşılıklı olarak zarar ve ziyanın ağır ihmal ya da kasıtlı eylemden kaynaklanıp kaynaklanmadığına karar vereceklerdir.
2. Üçüncü tarafların yaptığı mal ve eşyada meydana gelen zarar ve ziyan (kasıtlı yahut kasıtsız) konusundaki tazminat taleplerinde, Kabul Eden Devletin yasal mevzuatı geçerli olacaktır.
3. Bu Anlaşmada öngörülen faaliyetlerin yürütülmesi esnasında kendi personelinin yaralanması ve hayatını kaybetmesi halinde Gönderen Devlet herhangi bir tazminat talebinde bulunmayacaktır.
4. Talepler MADDE-XIV uyarınca diplomatik kanallardan yürütülecektir.

MADDE-X

İDARİ HUSUSLAR

1. Taraflar karşılıklı olarak aksini belirtmedikçe, Kabul Eden Devlet, Misafir Personele, bu Anlaşmada ya da bu Anlaşma uyarınca doğan diğer anlaşma ve düzenlemelerde belirtilenlerin dışında herhangi bir görev vermeyecektir.
2. Misafir personel resmi görevlerinin ifası esnasında kendi silahlı kuvvetlerinin üniforma ve askerî rütbe işaretlerini taşıyacaklardır.
3. Gönderen Devlet, gerekli gördüğünde, personelinin geri çağırma hakkını saklı tutar ve Kabul Eden Devlet, Gönderen Devletten buna ilişkin bir talep aldığı anda, geri çağırılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alacaktır.
4. Bütün Misafir Personel ve Bakmakla Yükümlü Olduğu Aile Bireyleri, Kabul Eden Devletin mevcut düzenlemelerine bağlı olarak orduevlerinden, askerî kantinler ve askerî sosyal tesislerinden yararlanabilecektir.
5. Misafir Askerî Personel veya Aile Bireylerinden herhangi birinin vefat etmesi durumunda, Kabul Eden Devlet, Gönderen Devleti haberdar edecek, cenazeyi toprakları içindeki en yakın uluslararası havalimanına nakledecek ve cenaze gönderilinceye kadar gerekli transfer tedbirlerini alacaktır.

MADDE-XI

SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel, sağlık açısından bu Anlaşma hükümleri gereği gerçekleştirilecek faaliyetleri yapabilecek uygunlukta olacaktır.
2. Misafir Personel ve Aile Bireyleri, Kabul Eden Devletin askeri hastanelerinde, Kabul Eden Devletin kendi askeri personeli ve aileleri ile eşit şartlarda sağlık hizmetlerinden yararlanacaktır.
3. İşbu Anlaşma uyarınca yapılan uygulama anlaşmalarında karşılıklı olarak aksine karar verilmedikçe, diş protezi, görme ve işitme gereçleri ve diğer tıbbi yardım gereçlerinin kullanımını içeren tedavi ücrete tabi olacak ve uzun süren tıbbi tedavi, ilaç, her türden diğer sağlık hizmetleri ve hastanın ülkesine gönderilmesinden kaynaklanan tüm masraflar Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.
4. Sivil kurumlarca sağlanan sağlık hizmetlerinin her türlü masrafı, personelin kendisi tarafından karşılanacaktır.

MADDE-XII

MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamına giren işbirliği faaliyetlerinde görevlendirilen Misafir Personelin özlük hakları, maaşı ve mali yükümlülükleri Gönderen Devletin mevzuatına bağlı olarak Gönderen Devlet tarafından karşılanacaktır.
2. Tüm masraflar, hizmet karşılığı alınan ücret, ücretsiz veya tenzilatlı olarak açıklanacaktır.

MADDE-XIII

ULUSLARARASI SORUMLULUKLAR

Bu Anlaşma hükümleri, Tarafların diğer Uluslararası Anlaşmalar uyarınca sahip olduğu yükümlülükleri etkilemeyecek ve diğer Devletlerin çıkarları, güvenliği ve toprak bütünlüğü aleyhine kullanılmayacaktır.

MADDE-XIV

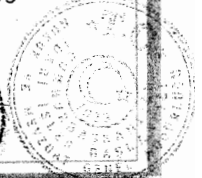
ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

Bu Anlaşmanın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan anlaşmazlıklar Taraflar arasında istişare ve görüşmeler yoluyla çözülecektir.

MADDE-XV

TADİL

1. Bu Anlaşma, Taraflardan birinin yazılı talebi üzerine değiştirilebilir.
2. Değişiklikler, bu Anlaşmanın MADDE-XVII'sinde belirtilen koşullara uygun olarak yürürlüğe girecektir.

MADDE-XVI

YÜRÜRLÜK VE SONA ERME

1. Bu Anlaşma, müteakip bir (1) yıllık sürelerle otomatik olarak yenilenebilecek şekilde beş (5) yıl yürürlükte kalacaktır.
2. Taraflardan biri işbu Anlaşmayı herhangi bir zamanda diplomatik kanallar vasıtasıyla önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle sona erdirebilir.
3. Bu Anlaşma, bu tip bir bildirimin alınmasından doksan (90) gün sonra sona erecektir.
4. Bu Anlaşmanın sona erdirilmesi, Taraflar başka şekilde mutabakata varmadığı sürece, devam eden programları ve faaliyetleri etkilemeyecektir.

MADDE-XVII

YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, onay için gerekli tüm prosedürlerin kendi yasal düzenlemelerine uygun olarak tamamlandığını belirten en son yazılı bildirimin diplomatik kanallar vasıtasıyla Taraflarca alındığı tarihten altmış (60) gün sonra yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma, kendi Hükümetlerince tam yetkilendirilmiş olarak altında imzaları bulunanların şahitliğinde imzalanmıştır.

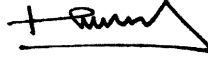
Lizbon'da 06 Mayıs 2013 tarihinde Türkçe, Portekizce ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, iki orijinal nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum Farklılığı halinde, İngilizce metin geçerli olacaktır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**Ahmet Davutoğlu
Dışişleri Bakanı**

**PORTEKİZ CUMHURİYETİ
ADINA**

**José Pedro Aguiar-Branco
Milli Savunma Bakanı**

